

TRABUJNA

BRNO
STUDENTSKO OVAJE

Nikola Damjanić
BOJKOT KEMIČKOV – STOP

ŠTUDENTSKI LIST ŠT. 18
LETNIK XXI
LJUBLJANA, 19. MARCA 1971
CENA 1 Ndin

V ponedeljek, 13.3.1972 se je 3. letnik kemijskih tehnologov odločil za bojkot predavanj in vaj za nedoločen čas. Glavni problem je fizikalna kemija kot pogoj za prehod v 4.letnik. Vendar ni vzrok samo v tem, vzrok je - tako piše v bilteni - v zastarelem načinu študija, v okostenelom učnem načrtu in zastarelih pedagoških metodah. Po redni poti so se problemi reševali počasi ali pa se sploh niso.

V sredo, 15.3.1972 je bil sestanek z nekaterimi profesorji na njihovo iniciativo. Prisotni profesorji so se z večino zahtev študentov strinjali. Apelirali so, naj prekinejo s štrajkom. Ob 17uri je bil zbor študentov na tekstilni fakulteti, kemijski tehnologi so na zboru nastopili z naslednjim programom:

"Študentje zahtevamo izdajanje skripta za vaje ob začetku vaj in ne na koncu ali sploh ne, kot je bilo to pri vajah iz fizikalne kemije, fizikalno-kemijske analize, analitske kemije, anorganske in organske tehnologije."

Zahtevamo, naj profesorji izdajo vsaj neavtorizirano izdajo skript, ki bi bila okvirni, ne pa tudi edini učni pripomoček. Študent na predavanjih ne more biti administrator. Zahtevamo kvalitetnejše vaje, ki bi bile osnovane na seminarskem delu. S tem bi se učinkovitost vaj povečala.

Zahtevamo, naj bodo iz predavanj in vaj ukinjene zastarele metode v kemiji, ker se take metode danes več ne uporabljajo.

Zahtevamo večje število izpitnih rokov iz predmetov, ki so pogoj za prehod v višji letnik. Ti naj bi bili razporejeni tako, da bi si študent lahko razporedil čas za študij. Želimo tudi več rokov čez poletje. Izpitni roki naj bodo v začetku šolskega leta okvirno precizirani za celo leto. Izredni pereč problem so izpitni roki pri prof. Perparjevi, ki jih samovoljno postavlja in pri prof. Tislerju, ki ima minimalno število rokov.

Zahtevamo boljše povezavo teorije s prakso: povezavo predavanj s praktičnim seznanjanjem s proizvodnimi procesi.

Zahtevamo, naj bo pri reelekciji ali novi nastanitvi profesorjev in asistentov upoštevano zlasti njihovo pedagoško in ne samo znanstveno delo.

Zahtevamo urnik, ki bo urejen racionalno. Ker imamo predavanja na petih različnih krajih, izgubimo mnogo časa. Zakaj imajo nekateri profesorji določen termin za predavanja že več let, čeprav je le-ta neugoden za študente in povzroča vrzeli v urniku?

Zahtevamo, da do take obremenitve, kot je bila v zimskem semestru 1971/72 v tretjem letniku kemijske tehnologije, ne pride več /40 ur na teden/!

Za dokaz o znižanju kvalitete študija fizikalne kemije navajamo naslednje podatke: povprečna ocena opravljenih izpitov limitira k 6! Še nobeno leto ni bilo toliko komisijskih izpitov, kot jih je bilo letos /20/. Vzrok: študentje so prišli na opraviiti ta izpit v krajšem roku. O nesmiselnosti selekcije v 3.letniku govori podatek, da pavyra v 3.letniku od 144 študentov v kar 56! Ti študentje so šli že skozi dvojno selekcijo!

Zaradi takih pogojev in zato, ker je fizikalna kemija eden od temeljnih izpitov, zahtevamo ukinitev fizikalne kemije kot pogoja za vpis v 4.letnik. Ti pogoji vodijo do osipa, ki ni realno merilo za sposobnost, delavnost in kvaliteto študentov. Dokler bodo na naši fakulteti vladale take razmere, menimo, da fizikalna kemija ne more biti pogoj za prehod v 4.letnik, za obstoječe tri generacije.

Zahtevamo, naj novo vpisana generacija dobi nov kvaliteten učni načrt, ki naj bi veljal vsaj za čas študija te generacije."

Na skupščini je bilo prisotnih več kot 200 študentov in nekateri zainteresirani profesorji. Razvila se je debata, ki je potekala v okviru zastavljenih zahtev študentov. Več diskutantov je poskušalo pojasniti sedanje stanje na fakulteti, kritizirali so delo posameznih profesorjev in pomanjkanje tehničnih pripomočkov na fakulteti. Predlogi so se vrtili v začaranem krogu: oni so bili za nadaljevanje štrajka do skupščine, ki bo v sredo, 22.3.m., drugi pa so predlagali, naj se bojkot prekine in se spet začne redna predavanja. Ta, drugi predlog, se je izoblikoval predvsem s strani profesorjev. Drago Babič je predlagal, naj bi bojkot prerasel v zasledbo fakultete. Ta predlog ni bil sprejet. Po dolgotrajni, razgrnjeni in neučinkoviti debati - za katero je bilo krivo slabo delavno predsedstvo - je bil sprejet predlog, da se do skupščine nadaljujejo predavanja v obliki posvetov: nja s profesorji o morebitnih spremembah v učnem programu. Vtis je, da so študentje in profesorji naredili kompromis, kar pa ne pomeni, da je to nekaj slabega. Precejšen vpliv na dosežen sporazum je imel prof. Šiftar s svojim govorom in razlaganjem posameznih problemov. Treba je poudariti, da se bili študentje in profesorji v svojih

zahtevah in predlogih zelo konkretni. Slaba stran problema je mogoča ta, da so se izognili širši oceni situacije in da so v svojih zahtevah na stopili dokaj parcialno. Jasnno je, da so bistvene spremembe študija mogoče samo z akcijami, ki bi potekale na celotni univerzi.

VZROKI, POVOD IN NAMEN BOJKOTA PREDAVANJ IN VAJ NA ODELKU ZA KEMIJO FNT

VZROKI:

Neustrezno vrednotenje pedagoškega dela profesorjev. Sistem elekcije in reelekcije zahteva od profesorjev predvsem znanstveno-raziskovalno delo in pri tem zanemarljivost in težavnost pedagoškega dela.

Napačno pojmovanje in s tem nizka raven pedagoškega dela. To pomeni predavanja ex cathedra, slaba vsebinska povezava predavanj in vaj, srednješolski način opravljanja vaj, baziranja študija na memoriranju namesto na ustvarjalnem mišljenju. Vse to pogojuje dejstvo, da se pridobivanje znanja na kemiji reducira na študij za izpite, kolokvije in druge predpisane obveznosti.

Slaba organizacija študijskega procesa: časovna neusklajenost urnikov, prostorska raztresenost predavanj in vaj, slaba priprava predavanj in vaj (pomanjkanje učnih pripomočkov za predavanja in vaje), pomanjkanje seminarskega in teamskega dela, premajhno število in neustrezna razporeditev izpitnih rokov, neustrezne oblike preverjanja znanja. Generacijska in konceptualna trenja na oddelku za kemijo, ki prehajajo v trenje znotraj in med posameznimi katedrami. Črna posledica tega pa je prav tako slaba organizacija študijskega procesa in vsebinska nepovezanosť pedagoškega in znanstveno-raziskovalnega dela na kemiji.

POVOD:

Študijska preobremenitev v 3. letniku kemijske tehnologije (40 ur na teden) in nepravilna selekcija na preходу iz 3. v 4. letnik (nad 50% osip) študijskem letu 70/71

NAMEN:

KRATKOROČNI: Odpravljanje povodov za bojkot, zaostritev odgovornosti profesorjev in študentov v smislu doslednega upoštevanja statuta in učnih načrtov, ustrežnejša tehnična organizacija študijskega procesa, začetek ocenjevanja pedagoškega dela profesorjev.

DOLGOROČNI: Znanstveno-raziskovalno in pedagoško delo na Univerzi naj bosta ekvivalentna, redno obnavljanje pedagoškega kadra (personalne rešitve), vsebinska razširitev samoupravnih pravic študentov (vključevanje študentov v elekcijske in reelekcijske komisije in kolegije, ena kopravno obravnavanje študentov in profesorjev v samoupravnih organih), sodobnejši učni program, ustrezna organizacija študijskega procesa, odpravljanje vzrokov za spore znotraj in med katedrami, aktiviranje in politiziranje študentov in profesorjev, njihovo vključevanje v družbene procese, notranja diferenciacija med profesorji in študenti na relaciji dobro delo-slabo delo, večji angažma študentov in profesorjev za ureditev materialnih pogojev študijskega procesa (večje prostorske kapacitete laboratorijev in predavalnic, razširitev sistemizacije delovnih mest, ureditev stanovanjskih razmer predvsem za asistente) in uveljavitve izobraževanja in znanosti v naši družbi.

KOMENTAR:

Ugotavljamo, da akcija študentov oddelka za kemijo na FNT ni bila dovolj jasno razumljena v ožjem krogu fakultete, še manj pa ustrezno prezentirana širši javnosti. Res je, da smo študentje teh učnih fakultet usmerjeni bolj v reševanje konkretnih problemov študija, vendar s tem še ni rečeno, da ne razumemo globljih vzrokov in širšega ozarja problemov, s katerimi smo se soočili. Zato povdarjamo, da naša akcija ni in ne more biti enkratna in se ne more končati s kompromisno rešitvijo najbolj kratkoročnih problemov. Povdarjamo tudi, da je naša akcija s niselno tesno povezana s prizadevanji študentov ostalih fakultet za kvalitativno spremembo študijskega procesa in je tako eden izmed pobudnikov nadaljnje radikalizacije študentskega gibanja. (L. Damjanić)

Študentski krvodajalski aktivisti so bili letos kar zadovoljni. Med krvodajalsko akcijo, ki so jo organizirali po fakultetah 14. in 15. decembra, so nabrali tristošestdeset krvodajalcev, kar zneso približno tri /1/ odstotke študentske populacije. Po posameznih fakultetah fakultetah je udeležba naslednja:

Medicinska fakulteta	57
Višja šola za zdravstvene delavce	48
Pedagoška akademija	41
Fakulteta za naravoslovje in tehnologijo, kemija, kem. tehn.	41
Filozofska fakulteta	30
Višja šola za socialne delavce	29
Fakulteta za naravoslovje in tehnologijo, matematika, fizika	23
FSPN, Višja upravna	13
Veterina	13
Farmacija	12
Strojna fakulteta	11
Elektro fakulteta	10
Ekonomska fakulteta	9
Pravna fakulteta	8
Visoka šola za telesno kulturo	5
FAGG	5
Gozdarska	3
Agronomija	2

Seveda pa so tudi visokošolski zavodi, ki niso premogli niti enega samega a krvodajalca. In sicer:

TEKSTILNA TEHNOLOGIJA

BIOLOGIJA

MONTANISTIKA

AKADEMIJA ZA GLEDALIŠČE, RADIO, FILM IN TELEVIIZIJO

LIKOVNA AKADEMIJA

GLASBENA AKADEMIJA'

Ob teh podatkih nikakor ne smemo zamolčati še enega, morda najzanimivejšega, Teološka fakulteta se je, kot že več let nazaj, udeležila krvodajalske akcije stoprocentno /!/.

Kot že rečeno, akcija je bila glede na prejšnja leta relativno uspešna. Najpreprostejša primerjava študentskih treh odstotkov z odstotki v slovenskem merilu nam pokaže dokaj drugačno podobo. V Sloveniji imamo registriranih 350.000 krvodajalcev (20% populacije), na leto daje kri okoli 70.000 Slovencev, kar zneso 4% populacije. Realno pa je ta odstotek še precej večji, saj lahko kri dajejo samo prebivalci med osemnajstim in petinšestdesetim letom. To pomeni, da je odstotek krvodajalcev v resnici skoraj še enkrat večji. Študentje kot posebna družbena skupina smo torej prav pri repu lestvice.

Razlogi za to klavarno situacijo najbrž obstajajo, vendar pa bi jih v tem trenutku težko našli in orisali. Prav tako bi ne imelo smisla tarnati o malomarnosti in neodgovornosti študentov. Lahko bi govorili o lažnem humanizmu, o licemerstvu. Ob lanskoletni krvodajalski akciji študentov smo v Tribuni objavili jedek članek, ki razkrinkava študentsko revolucionarnost, ki skopni že pri prvi, najpreprostejši konkretni akciji. Študentje pridigamo revolucijo, ustrašimo pa se že preprostejše injekcije ke igle. Tu se skrivajo laž in prazne besede in poza.

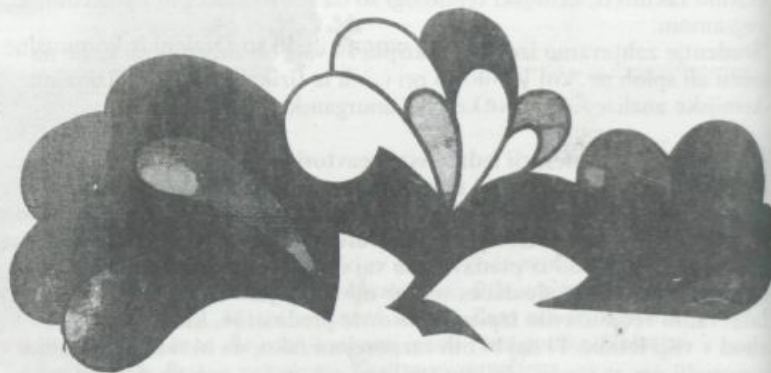
Mislím, da problem ni tako preprost. Na eni strani imamo veliko večino popolnoma indolentnih študentov, ki jih ne zanima pravzaprav noben problem razen njihovega študija. To je eden izmed vzrokov ne-odziva na akcijo. Ti študentje nas tu niti ne zanimajo. Vprašanje se predvsem postavlja za tiste, ki so bolj ali manj aktivni v drugih študentskih akcijah (teach-ini, manifestacije, demonstracije, zasedba FF, kjer je sodelovalo več tisoč študentov. . .). I,ti v stotinah na ulico, protestirati proti obstoju družbi, prepevati internacionalo, razlagati o svoji notranji stiski, govoriti o viziji nove, boljše, humanjše družbe, zgražati se nad potrošniško miselnostjo, zvižgati pred maksimarketom, Hkrati pa skomigniti z rameni ob pozivu za dajanje krvi. Izmišljevatí si vse mogoče neumne razloge. To ni zdravo, to hujša oz. redi, kri tako in tako prodajajo v tuji no ipd.

Rekel sem že, v preprosto razlago o nemoralnosti in hipokriziji ne morem verjeti. Vzroki se skrivajo drugje. Ta nedoslednost med besedami in dejanji je eden osnovnih problemov ne samo študentov in našega gibanja, ampak družbe nasploh. Po eni strani živimo v nekem novem načinu mišljenja, v popolnoma irealni sferi Komunističnega manifesta, Programa ZKJ, našega pojmovanja partije in socializma, po drugi strani pa živimo s celim svojim telesom in dušo v tej družbi, tukaj in sedaj. In to je naša prava resnica, naše pravo mišljenje, naš pravi socializem in naša edina partija. Zato so naše fiktivne vrednote v tem svetu tako malo v redne in niti sami ne verjamemo vanje. So izven nas, ne morejo nas niti prepričati niti potegniti za sabo. Sami v sebi smo sicer često razdvojeni, vest nas nekoliko zaskeli, ne premakne pa v nas nobenega bistvenega vzvoda. Enako je s to krvjo, ki je nismo dali. Ampak tudi ta članek bo v nekaj dneh pozabljen.

In spremenilo se ne bo prav nič, vse dokler bomo priznavali to družbo za svojo, vse dokler se bomo enačili s tem sistemom, dokler bomo mislili in čutili tako, kot nas učijo, dokler bomo živeli v prepričanju, da je logika, ki jo živimo, edina možna in realna. Vse dotedaj bo komu nižem in socializem in revolucija in partija za nas samo nekakšna ekotika, ki nam bo lajšala mirno spanje in omogočala izlivanje odvečne mladostne energije.

Dokončno smo pomirjeni s svetom, ki bi ga morali spremeniti. Vse, kar delamo v njegovem okviru, delamo zanj, za njegovo perpetuiranje. Govorimo eno, živimo drugo.

Ta članek morda ni tisto, kar bi moral biti. Namreč opomin malomarnosti in brezbriznim študentom. In hkrati poziv, naj se naslednje krvodajalske akcije udeležimo v večjem, mnogo večjem številu. Nove akcije, ki bo 17. in 18. aprila. Vsak poziv bi bil brez pomena. Dvojnost, nedodnost in ne-zaresnost, ki v njej živimo, ne bomo mogli zbrisati s pol litra krvi. Bo pa to prav gotovo en korak. Korak proti naši samozadovoljnosti in samozadostnosti. To ne bo nobena radikalna sprememba, ne bo direktni upor zoper to družbo, zbirokratizirano in zmaterializirano. Bo pa vseeno nekaj, kar bo vsaj malo načelo logiko, ki nas vse obkrožja.

ALTERNATIVNA UNIVERZA

Leta in leta že čutimo, da nam naša univerza ne ustreza; vsak tarna po svoji, vsak predlaga svojo rešitev problemov; vsi venomer govorimo o krizi univerze; vsi opozarjamo na zaostanek univerze za razvojem v tujini; vsi hočemo sprememb; tako ne gre več naprej!

Debatiramo, sestankujemo, imamo komisije, odbore, skupine za reformo univerze, pišemo, tarnamo. Vse ostaja na besednem nivoju, karavana pa gre dalje, univerza sivi in omet odpada!

Tedaj je potrebno čimprej nekaj storiti - preizkusiti nove možnosti v življenju, eksperimentirati, učiti se v praksi. Samo tako bo rešitev resnično naša, življenjska, preizkušena. Učimo se na svojih napakah!

Zato pripravljamo drugačno - alternativno univerzo. Opozoriti sicer moramo, da je naša univerza opredeljena le per negationem, vemo samo, kakšna ne sme biti; nimamo pa točno začrtanega okvira svoje univerze, niti ne mislimo, da ga moramo imeti. Najvažnejše je sedaj osvoboditi se s rahu, da sami ne moremo! Naša univerza mora biti resničen odraz naših želja in naših zmognosti, naša univerza moramo biti mi sami. Le tako bo to nekaj resničnega, živega, otopljivega. Od nas je odvisen uspeh ali poraz alternativne univerze.

Naša temeljna izhodišča so naslednja:

1. Alternativna univerza naj uveljavi NOV NAČIN študija, predavanj, Avtoritativna hierarhičnost nima prostora na naši univerzi. Vsi smo enakovredni, upoštevamo le avtoriteto argumentov, vsi se učimo. Razgovori, seminarji, kritičen študij morajo biti poglobilni načini visokošolskega izobraževanja.

2. Alternativna univerza naj uveljavi NOVA PODROČJA študija. S tem mislimo predvsem na interdisciplinarnost, ki se naj prične izvajati takoj in na znanstvene vede, ki so pri nas slabo poznane, vendar upravičene za mesto na univerzi. Poskusiti je potrebno tudi področja, ki so sedaj obravnavana kot polznanstvena, bodo pa po nujni razvoja, vendar pozno rpišla v študijske programe univerze. Spoznajmo jih že sedaj (ekologija, komunikacije, . . .).

3. Alternativna univerza naj uveljavi POJEM ŠTUDENTA v polni meri. To pomeni, da menimo, da je "biti študent" ne samo obiskovanje predavanj, študiranje v ozkem pomenu besede, pač pa vse, kar je polnokrvno vezano s študentom in študijem. Za nas je delo v študentski organizaciji ravno tako študij (in obratno) "študent" je za nas način življenja, določena stopnja in oblika zavesti, ki determinirata človeka za študenta (in ne samo indeks).

naša kramljanja

Na temo

BELA KRAJINA

a/ ekološki aspekt

Stvar je naravnost ganljiva. Med tem ko se cela naša ožja domovina Slovenija duši v strupih, ki jih njena industrija in gospodinjstva izpuščajo na plano, je revna Bela Krajina še vedno v tem smislu dokaj neomadeževana, kar velja še posebej za reko, ki nas na jugu loči od sosednje republike; reka KOLPA je tako čista, da je v nji mogoče kopati otročičke tu di v njihovi najnežnejši dobi! In zdaj sta belokranjski občini skupaj z belokranjskimi onstran Kolpe sklenili, da se bosta vzdržali lahke obogatitve z novo industrijo, ki bi utegnila ogroziti tisočletni mir, ki so ga ribe in ostala flora in favna uživale v tej čisti reki, ker bi bljuvala svoje svinjske izločke.

b/ samoprispevniki aspekt

V Belo Krajino se pripeljete po s samoprispevkom zgrajeni cesti, na poti srečujete trope otročaje, ki jo mahajo v s samoprispevki zgrajene šole, sprehodite se po mestnih in vaških pločnikih, ki so zgrajeni iz komunalnega samoprispevka, v Črnomlju pa ravno poganja na samoprispevniskem humusu nov otroški vrtec (!)

c/ ciganski aspekt

Cigani, sicer znani kot nomadsko in nič kaj preveč moralno ter samoupravljajsko ljudstvo, so v Beli Krajini polnoštevilno vključeni v delovno atmosfero in razvijajo svojo avtohtono nacionalno kulturo. Ta življenjska velike diskrepance med svojo nacionalno bitjo in bistvom ob sožitju z večinskim slovenskim prebivalstvom Bele Krajine, kar pogojuje med ostalim milo politično atmosfero. Tako tudi ni zaznati v vrstah tega naroda pojavov nacionalnega nihilizma; še manj pa šovinizma ali celo kakšnega anarhizma, ki sicer motovili po naših mestih. Belokranjski cigani so v resnici polnopravni člani žive dejavne skupnosti, ki se uspešno prebija skozi vsakdanjo revščino.

d/ predlog

V trije aspekti (slučajno izbrani) ponazarjajo, kako je odmaknjena od mestnih središč, Bela Krajina nadvse pozitivna pokrajina. Glede na to in ob tem, da je obrobno hribovje poraslo z zlahka vinorodno trto, ugotavljam, da bi Bela Krajina bila idealna lokacija za zgraditev slovenske Univerze, za kar govori več razlogov. Če bi se odločili to varianto, bi bilo konec prepričev, ali ekonomska fakulteta za Bežigradom, ali na Viču, ali Filozofska fakulteta v Mariboru ali ne itd. Poleg tega pa je pričakovati, da bi ob čisto partijske tradicije študirajoča mladina sploh ne pomislila na kakšno opozicijsko politično dejavnost. Predlagal bi samo, da samoprispevek za to univerzo ne bi zbirala sama Bela Krajina!

Darكو Štrajn

PROJEKT VEGOVA

porušili so nam dreved v vegovi. To je v nas sprožilo reakcijo, katere rezultat je projekt, ki predvideva nova drevesa kot produkt človeškega uma in njegovih vsestranskih sposobnosti. Predlagamo drevesa iz bolj trajnih materialov, npr. beton, jeklo, ki jih lahko oblikujemo po lastnih zamislih. Odvisno od oblike jim lahko dodelimo različne funkcije, ki s družbi bolj koristne: drevo s stereo ptičjim petjem, z vgrajenim air condition (vonj pomladi, vonj poletja, vonj jeseni...), s čimer rešujemo tudi problem onesnaženja zraka, drevo s snack barom (za hipije, za uradnike...), Upamo, da se bo naša, in ne samo naša družba s temi predlogi strinjala in eventualno omogočila njihovo realizacijo.

mmj

OBJEKT	DEJANJE 1	DEJANJE 2
.....	(objektivno) ..	REVOLT ..
DREVO	RUŠENJE	PROJEKT

vsi smo umetniki, arhitekti, filozofi...

razpolago, imamo barve in čopiče, znanje, domišljijo...

brez predsodkov in zadržkov lahko izrazimo svojo v podzavest odrinje no kreativnost. To naj bo eksperiment spontanosti in preizkus njenih meja in zmognosti. Spoznavajmo nenavadne in do sedaj neznane forme in poteke medčloveških komunikacij. Mogoče bomo razumeli zarodke nove senzibilnosti pa tudi ustrežnejših oblik revolta proti obstoječi zdravi pameti, konformizmu, normam, okusom...

af
vsi prisotni - aktivni sodelavci

darكو Štrajn

HAPPENING NA VEGOVI

podnaslov: IGRA TEZ

Bila je igra, in to tista prava, brez vnaprejšnjih planiranj, dani so bili samo elementi zanjo!

a/ "odgovorna" odločitev podjetja Rast, da poseka topole na Vegovi-
b/ popisani zidovi bližnjih hiš še od večera pred aktom odstranitve t opolov
c/ strokovnost študentov arhitekture, izpolnjena s pravo mero fantazije
d/ predmeti z polivalentno določenimi imaginarnimi pomeni /plastična na "drevesa", žoge, vrvi, kreda itd./

I

Igra je presešla nivo navadnega protesta. Ni presegala konkretnih, npr. političnih zahtev itd., pač pa je s presegom protesta presešla obnem tudi potencialno lastno politično določenost. Bila je realna v svoji irealnosti. Zato je igra, kot rekviem za posekanimi drevesi, bila predvsem trenutek doživljanja in ustvarjanja utopije. Bila je trenutek preskoka v svobodna razmerja, in zato je opredeljeval /vsaj tisti čas/ pravo identiteto sodelujočih, uveljavljala je neodtujene vrednote. Glavni element je bila ljubezen, svobodna ljubezen do človeka in njegovega sveta. Zato je bila ta igra drobno, pomembno uveljavljanje principov Komunističnega manifesta in je med drugim presegala tudi nivo Programa ZKJ.

II

Ko je igra dosegla vrhunec, je bila marksistični delirium, poglobljen z optimističnim eksistencializmom. Igra je bila angažirana umetnost, če hočete, del otroške subkulture, a vendar racionalno in življenjskonujno dognana potreba.

III Igra je bila brez generacijskih razlik. Študentje smo nastopili kot detonator družbe, kajti v igro so se vključili tudi otroci, ženske, intelektuali, upokojenci, mladi delavci in ostali proletarski elementi. Igra je bila tako vseobsežna, da se ji nista mogla upreti niti dva moža v modrem. Potem ko sta se malo poigrala z nami, sta zapustila prizorišče - verjetno zaradi poklicne dostojanstvenosti.

IV

Vse skupaj je bilo marš skozi institucije, katere v svoji birokratski zagledanosti v upravljanje svojega obstoja spregledajo neizbežno potrebo ljudi, da bi imeli prostor in snažen zrak, da bi mogli sanjati brez nočnih mor, da bi konec koncev mogli tudi empirično ljubiti sebe in svoj svet.

V

Na naši univerzi je potrebno odpreti oddelek za vprašanje vsesplošne igre, ki bi bil samostojna študijska skupina in bi se interdisciplinarno vezal s sociologijo in zlasti s pravom, po vseh drugih fakultetah pa bi oddelek organiziral specializirane kurze. Diplomna druge stopnje na tem oddelku mora biti pogoj za opravljanje službe družbeno-političnega delavca oz. preprosteje politika.

VI

ZKJ /najprej to lahko stori ZKS/ naj preuči možnosti za idejno in praktično vključitev komunistov v igranje na vseh nivojih s ciljem odpravljati nivoje.

VII

Filozofi so do sedaj svet interpretirali in ga spreminjali, gre pa za to, da bi se v njem v malo večji meri igrali. To je obenem nujni predpogoj za adekvatno interpretacijo in za spreminjanje.

pograbitev projekta pograbitev projekta pograbitev projekta

zamisel /cilj/ problem pomanjkanja zelenih površin namenjenih pešču nasilno s svojo prisotnostjo na mestu dogajanja vzbuditi zanimanje za vsakodnevno opazovanje, zaznavanje in opozarjanje na posledice problema

lokacija /čas/ ploščad trga revolucije /pogoj/ sončno sobotno ali nedeljsko popoldne /izvedba/ brez avtomobilov

označiti dostopni prostor, ki vodi na programirani del površine ploščadi. Tla posejem s semenom trave, pognojim z umetnim gnojilom in zalijem. sedim ob strani in na posamezne kose papirja pišem opozorilo POMANJKANJE ZELENIH POVRŠIN. Po šestdesetih /60/ minutah postavim pokonci palico dolžine stranice ozelenjenega prostora. z akcijo nadaljujem še toliko časa, da senca palice opiše kot 3 stopinje.

čas trajanja /material/ ves čas sproti zalivam seme, kolikor se voda posuši /ponatis iz časopisa arhitektov AAA/ ura in čas, ki ga sonce potrebuje za opis kota 3 stopinje /posoda za zalivanje z vodo, poslarji stroj, papir, seme, trava, umetno gnojilo, kotomer, palica, zelena kreda ali barva, ura stoperica

/ponatis iz časopisa arhitektov AAA/

INTERVJU: dr. DRAGOTIN CVETKO, DEKAN FILOZOFSKE FAKULTETE

Tov. dekan, najprej bi me zanimalo, kaj pojmuje pod besedo "štu- dentsko gibanje"?

To pravzaprav niti ni tako težko odgovoriti, kajti študentska gibanja poznamo že od kar študentje eksistirajo in so povsod po svetu. To se pravi, da to ni noben specifični slovenski pojav, ker ga vidite ravno tako v Nemčiji, Franciji Italiji, Švici, v Ameriki in skratka povsod. Vsekakor pojmem pod tem skupino oz. določen koncept, ki ga zastopa neka skupina študentov, ljudi, ki so razgledani v nekih vprašanjih, ki si postavljajo potem neke smernice in neke cilje. Brez določenega programa študentskega gibanja ni.

Kakšen pa mislite, da je pri nas ta program?

Ja, to bi pa jaz tudi rad vedel in vi najbrž tudi. Včasih, moram iskreno povedati, da pogrešam - popolnoma jasn koncept. Ne vem. Mislim, da se na eni strani to študentsko gibanje zgleduje po tem, ker opažamo tudi v svetovnem merilu, na drugi strani pa mislim, da je treba tu upoštevati določene specifične momente. Vsaj toliko, kolikor sem imel doslej priliko opaziti, gre za nekatere probleme s ocialne narave, tudi politične narave, seveda čisto razumljivo, ne toliko naciona lne narave, kajti ta moment ni toliko interesanten na Slovenskem, potem pa bi moral biti tudi študentske narave, mislim univerzitetne, kolikor gre za proble matiko znotraj univerze. Te problematike pa je v tem študentskem gibanju odnos no v tem, kar razpravljajo študentje, pravzaprav najmanj. To je moje mnenje.

Mislite, da bi moralo biti tega največ?

Ja seveda, čisto razumljivo. Ne rečem največ, ampak vsaj nekakšno ravnote žje bi moralo biti med tistim, kar nas na splošno zanima in med tem, kar bi pose bej moralo zanimati univerzitetnega študenta. Nikakor pa ne mislim, da bi moralo biti omejeno. Zaradi tega ker, konec koncev, stvar današnjega študenta ne more biti izoliran krog, recimo samo lokalno na neke ljubljanske ali na neke slovenske probleme, ali celo mogoče v širšem oziru, na jugoslovanske probleme; živimo danes v svetu, ki postaja čedalje manjši in kjer eksistirajo določeni problemi, ki so skupni za vse, mislim mednarodno, o tem ni dvoma, da se mora v tem kro gu tudi gibati, ampak posebej se bi pa moral nanašati na specifična vprašanja, probleme, ki jih zasleduje naš študent v univerzitetnem okviru. Se vam ne zdi ta ko?

Ja; zanima me vaše mnenje. Kako pa gledate na študentsko gibanje pri nas? Osebn.

Ja, to sem vedno pozitivno gledal. Predvsem bi vam rad povedal, da sem bil sam študent in zaradi tega niti malo ne mislim pozabiti na to. Pri tem bi vam še rad povedal, da tudi tiste takozvane generacijske razlike, ki je o njih toliko govora, da te za mene niso toliko pomembne, ker mislim, da dostikrat nastajajo čisto umetno in ne vidim vzroka za to, da sploh eksistirajo, kajti, če se potrudimo z obeh strani razumevati drug drugega, vi nas, in obratno, potem se dajo ti spo razumi vedno doseči. S svoje strani sem bil vedno pozitivno usmerjen do taki h študentskih gibanj in po vsej verjetnosti, kakor kaže, tudi bom. In četudi k daj gre včasih v manifestacijah teh študentskih gibanj tja, kjer bi mi eventualno ne bi bilo posebno povšeči, pa vseeno poskušam razumeti, ker mi nismo bili v bistvu popolnoma nič drugačni. Saj tudi mi nismo mogli početi tega, da bi bilo vsem všeč niti nismo tega nameravali, ker smo imeli določen koncept, ta pa ne more biti vsakomur všeč, to je samo po sebi razumljivo. In zaradi tega ravno mislim, da je treba take manifestacije gledati prvič: širokosrčno, drugič: pozi tivno.

Kaj pa akcije na vaši fakulteti?

No, to pa boste sami najbrž vedeli, kako je. Jaz bi vas spomnil na tisto akcijo v maju oz. na začetku junija, ki sem jo, kot se spomnite mogoče, pozitivno sprejela; sledile so še potem naslednje akcije, ki pa so bile drugačne narave. Smatram pa, da je malo preozko, če poskušate vedno vse koncentrirati na FF, kajti to izgleda, da je potemtakem to izolirana akcija FF ali celo nekaterih dis ciplin na FF. To pa ne bi smelo biti res. Če naj bi bila to univerzitetna akcija, potem mora zajemati vse fakultete ne glede na to, ali gre za tehnične fakultete, medicinsko ali kakršno koli drugo.

Če hočete sploh kaj doseči, da neka izolirana akcija ne more privedi do nobenega pravega uspeha, niti študijsko niti kakorkoli drugače, če to ne zajame resnično vseh fakultet. Zaradi tega sem že vašim kolegom pripovedoval, da bi bilo treba, prvič: organizirati to na širši osnovi, to se pravi za vse fakultete, drugič: ne zara di tega, da bi se razbremenili, ampak zato, da bi dali čutiti, da gre za vse univer zitetno kaccijo, od časa do časa prirejati take akcije na različnih fakultetah. To se pravi, ne more biti samo FF prizorišče, tisti oder na katerem se to vrši, ker to nujno povzroča vtis, ne mislim toliko na fakultete kakor izven fakultet e, kakor da je to izključno akcija FF.

Kaj pa mislite, da je osnovni vzrok akcij študentov?

Ja, to se pa včasih resno vprašujem. Recimo, jaz mislim, da se ta stvar na Ašker kerčev cesti, da ta pravzaprav ne more biti tak vzrok. Za moje pojme bi moral b biti vzrok globlji, to se pravi, neke idejne pogoje, bodisi da gre za neka velika a socialna vprašanja, bodisi za velika reformna vprašanja ali kaj podobnega. Samo s to pripombo, jaz še vedno mislim, da je danes študentom, namreč če se nazaj spomnim, kako smo mi take stvari počeli, dano mnogo več priložnosti govoriti pred širšim forumom kakor nekoč. Recimo: danes naj bi bili vaši študen tje in teoretično tudi souključeni v vse organe upravljanja na univerzi, od sveta v letnikov do univerzitetnega sveta, do skupščine, ampak moram pa reči, da študentje kljub temu, da so delegirani v te organe, tega ne izkoriščajo v dovo ljni meri. Redko kdaj kdo kaj pove iz vrst študentov, čeprav bi imel priliko. Jaz se spomnim nedavne debate s skupščini okoli študijskih načrtov, tam so bili tudi študentje navzoči, ampak nisem imel vtisa, da bi poskušal kakorkoli vplivat i na zasnovo teh študijskih načrtov, čeprav so imeli polno priliko. To se pravi z drugo besedo, da je prilike dovolj, če hočejo kaj reči, da jim tega ne samo nih če ne brani, ampak je to dobrodošlo, samo izkoristiti je treba tako priliko. Sev eda pa pri tem akistirajo tudi možnosti različnih drugih manifestacij, akcij ali karkoli že. Vam je to dovolj v tej zvezi, ali želite še kaj vprašati?

Ne, dovolj je, samo na študente se vedno gleda kot na revolucionar je, bi rekel na ...

Hvala bogu! Poslušajte, zakaj ste pa mladi in študentje. Gotovo se ne bodo šli 60 ali 70 letniki revolucijo, čeprav se tudi to včasih zgodi. Ampak, to je izjema. Medtem je mladost privilegij tudi neka določena revolucionarna miselnost, se mi zdi. In če mlad človek ne bo poskušal biti energičen, če ne bo poskušal imeti nekih radikalnejših naziranj, če ne bo poskušal povedati tega kar misli ne glede na to, ali je prav ali ni prav, kajti izkustva potem pokažejo včasih precej drugače,

ampak ne glede na to mora biti vitalen, drugače pa mlad ni, se mi zdi. To je moj e mnenje, taki smo mi bili, in če bi vi bili drugačni v tem oziru, bi bilo to prav gotovo narobe. Saj ta razlika med nami in vami pravzaprav ni bistvena. V danih pogojih, takrat, ko smo mi bili mladi, smo bili natančno isti v bistvu. Seveda z drugačnimi izhodišči, drugačnimi pogoji, drugačnimi koncepti kakor vi danes. Ne vem če je isto, ampak vsaj zame je to tako, če se poskušam postaviti nazaj za toliko in toliko desetletij in če poskušam to razumeti.

Kaj pa mislite, kakšna je vloga študentov v reformi študija in univerze ze?

Doslej ne bi rekel, da je bila imenitna. Saj sem vam malo poprej povedal, enost avno zaradi tega ne, ker kljub emu, da so fizično navzoči, ne sodelujejo. Nisem še opazil bistvenega posega v to. Tu pa tam sicer že kdo pride s kakšno idejo, ampak moram pa reči, da v nobenem oziru nismo niti mi, to se pravi predat vateljski kader, niti kdo drug, niti študentje, bistveno posegli v to vprašanje, ki je pravzaprav osnova.

(...)
Ponekod so pristopili k reformi študija, recimo v Nemčiji, če hočete v Franciji, celo v Italiji pristopajo k razmeroma precejšnjim reformam univerze, ampak pri nas zaenkrat še nisem imel tega vtisa, da bi kakorkoli resnejše pristopili k temu vprašanju. Seveda pa mislim, da se to tudi ne da kar tako čez noč. Mo rali bi se sploh podrobno spoznati s svetovno problematiko, mednarodno prob lematiko univerzitetnega študija na eni strani in specifično problematiko naše ga univerzitetnega študija, in to nekeje sinhronizirati in iz tega potegniti neke za ključke, ampak, to so dolgotrajne raziskave. Teh raziskav še nihče ni sistema tično delal pri nas.

(...)
To je treba nekeje eksperimentirati, recimo nam enem oddelku, ali pa recimo na eni fakulteti, ali se obnese ali ne, kajti brez izkušenj, po nekih teoretskih prin cipih uveljavljati neke reforme se mi zdi narobe. Recimo v Nemčiji niso direkt no in tako izvedli reform na vseh univerzah, ampak so jo recimo na Free U niverzitet v Berlinu - tam zdaj že korigirajo različne stvari. Potem v Frankfurt u, medtem ko zdaj na izkušnjah, ki jih dobivajo na posameznih univerzah, posku šajo dobiti vpogled v to, kaj je realno, kaj ni realno in tisto, kar se zdi potem naj bolj koristno za reformo študija, pravzaprav izvesti, uzakoniti. Nobena reforma pa ne more biti učinkovita, če nima ljudi, ki bi tisto reformo izvedli, če je še tako sijajna, če je še tako idealna. In v čem eksistira pravzaprav osnovni problem te ga univerzitetnega reformiranja. Ravno v ljudeh, v kontaktu na eni strani med študentom in profesorjem, ki ponekod je, odvisno zoper od individua, lahko imeni ten, v večini primerov pa najbrž ni, vsaj tako kot slišim; na drugi strani so še različne finese, ampak med temi finesami bi naj opozoril na neko, ki je bila zad njič tudi predmet razprave na skupščini, pa je bila že predmet razpravljanja na naši fakultetni seji in na univerzitetnih sejah, vprašanje interdisciplinarnosti. Mislim, da je to zelo koristno, da lahko kombiniramo študij tudi po želji in nag njenjih in nagibih in sposobnostih študenta, ne samo v okviru togih predpisov n eke fakultete, temveč interfakultetno, se pravi z drugo besedo, vas bo recimo n ekaj zanimalo na FNT in hkrati na FF; zakaj ne bi obojega študirali, ne s tem, da prevzamete obligacije tega in onega v celoti, ampak, da se te obligacije de lijo v tisto, kar vas zanima na FF, na drugi strani v tisto, kar vas zanima na FN. Tako bi prišli drug drugemu naproti in tako bi edino zadovoljili resnično ne s mo hotenjem, temveč tudi sposobnosti tega ali onega študenta. Mislim, da bo to postalo vendarle aktualno in da bo treba uzakoniti čimprej.

Pred kratkim sem delal anketo o literaturi, ki se pojavlja zdaj v kioskih, to so razne revije, Start, Adam in Eva. Ali mi lahko poveste v tej priliki, kakšno je vaše mišljenje o tem?

Če mislijo, da jim je to potrebno, zaradi mene lahko mirno gledajo. Jaz bi vam povedal nekaj konkretnega. N.p.r. Danska, Kopenhagen, slovi po tem, češ da je s trušna pornografski. Saj sem bil tam, celo ogledoval sem si tiste reči, ampak neka ji bi vam rad povedal: ljudje, kar so mi Danci sami pripovedovali, so bili nekaj časa čisto nori na tisto literaturo in ko so jo pa imeli zadosti so pa odnehali, to se pravi, ko so videli, da jim nihče tega ne prepoveduje, da jim je sleherni mome nt na voljo, so imeli, po domače povedano, dovolj, jih ni več interesiralo. In če najdete še v tistih kinih, ker eksistirajo tudi filmi za take stvari, itd., s ne boste našli domačina, temveč boste našli radovedne tujce. Mene osebno to n č ne moti, ker smatram, da je treba ljudem dati na razpolago zaradi tega, da bodo enkrat videli, da to ni vse tako nujno v življenju, že zaradi tega, da se bodo prep račali, da jim živ krst ne brani takšne literature, ali kaj podobnega. Jaz mislim, da se bo potem ta procent zainteresiranih hudo zmanjšal. Ne vidim pa v tem no tenega takega problema čeprav danes lahko slišimo marsikaj pripomb, ne samo pri nas marveč tudi na zahodu sem slišal že mnogo takih puritancev, ki so se zg razali nad tem.

Še to. Na vaši fakulteti sta bila že dva literarna maratona. To je pa bolj kulturna manifestacija. Kaj pa mislite o študentski kulturi, kot pojavu ?

Ni mi čisto jasno, kaj naj bi bila študentska kultura, kajti po tej logiki bi mora li imeti celo vrsto različnih kultur, navsezadnje celo profesorsko kulturo ali kak rino koli že. Ne vem, vi najbr. mislite tisto, kar se je odvijalo v okviru maratona, mogoče tudi to, kar kaže Tribuna, samo da ne verjamem, da je to čisto samo neka študentska kultura, kajti take pojave vidite tudi nasplošno tudi izven študen tskih vrst, recimo sodobna poezija, če hočete, potem sodoben način razpravljanja in publiciranja, maratonov pa najbrž nima vsak prilike realizirati tako, kakor se je to izvršilo na FF. Kar se tega tiče bi vam rad povedal da mene prevelik h rup vedno moti in kadar slišim po vseh nadstropjih tisto takozvano beat muzi ko, ne vem, če je to edini cilj takega maratona, vendarle, an način zadovoljevan nja je prav gotovo. Jaz pa moram reči, da sem premalo prisostvoval tem marato nekim prireditvam, da bi lahko kaj podrobnega povedal. Samo jaz sodim, da bi v sak tak maraton moral imeti ne formo neke stihije, improvizacije, temveč, da bi moral imeti nek koncept. Nisem pa čisto prepričan iz tega, kar sem videl doslej, da je tu koncept tak, kot si ga naj nekdo predstavlja ne glede na to, koliko je st ar. Ali je star 20 let ali 60 ali 80, koncept mora biti tu. O tem pa mislim, da bi bilo treba še precej razmišljati. Če mislite Tribuno, tisto pa zelo redno ber em. So marsikatero precej zanimive stvari, vendar pa bi nekaj hotel reči, kar me pa resnično moti. Prvič, terminološko me moti: tu je ta čudovita terminologija, ko bi pravzaprav človek potreboval slovar tujk, kljub temu, da je razmeroma i zobražen, in s tem nastaja pravzaprav tudi odstopanje od slovenske terminolo gije, mislim, da se to da vse lepo po slovensko povedati, sicer malo bolj jasno z veni in manj učenjaško. Drugič me določen žargon tudi malce moti, veste, in tu di ne vidim razloga, včasih ga vidim tudi na naši deski spodaj, na tistih panojih, iz zakladnice naše seksologije, pa dvomim, da je to nujno potrebno. Ne vem sicer zakaj poudarjati, ker tega nihče ne zavira, vsaj ne sproščanja, kar se tiče sek sualne svobode, in zaradi tega nisem čisto prepričan, ampak brez puritanstva, niti v glavo mi ne pade, jaz nisem bil vživljenju nikoli puritanec niti nisem danes niti ne bom nikoli v prihodnosti, ampak... mislim, da to faktično nima pravega rezona. Rezon ima namreč neka stvar takrat, da proti njej protestirate na tak n ačin, kadar vas nekdo zavira. Kadar vas pa ne ovira, kadar je sproščeno, kadar je svobodna pot, takrat pa pravega rezona pravzaprav ni. In ker tu vidim odprto pot, brez zavor in ovir, ne vem, zakaj je to pravzaprav potrebno, da v tisku, v publicistiki tudi najde tolikšno mesto. Brez zamere tej pripombi, ampak to je p ač moja pripomba, ker smatram, da se zaradi tega originalnost dotičnega pisca prav nič ne zvečuje, ampak ker je to zdaj že postala splošna raba, potemtakem kvečjemu originalnost zmanjšuje in je treba najti neka druga sredstva, da bo ta ali oni pisec, poet ali kar koli že je, postal bolj originalen. Vidim pa originalnost v edejah ne pa v terminologiji.

pridela bc in md po intervjuju za Radio študent

STALIŠČE IO SŠ LVZ O BOJKOTU PREDAVANJ IN VAJ NA ODDELKU ZA KEMIJO NA FNT

IO SŠ LVZ podpira zahteve študentov FNT, oddelka za ke mijo, za kvalitetnejši študijski proces. Ta akcija pomeni kon kretna prizadevanja za reformo univerze, s čimer se vključu je v naše zahteve, naj se končno že začne spreminjanje oko stenele strukture našega visokošolskega študija:

1. odpravljanje neracionalnih vozlišč v študiju, da bi se po večala njegova kvaliteta in učinkovitost;
2. razvijanje avtentične univerzitetne samouprave, pri kateri bi študentje učinkovito in vsebinsko uveljavljali svoje inte rese;
3. da se zunanje omejitve univerze ne bi kazale v obliki no tranjih kriz ter da bi družba bolj planirano in dolgoročno reševala probleme, ki izhajajo iz njenega vsedruženega po mena.

Bojkot je bil posledica neuspešnih poizkusov, da bi rešili na kopičene probleme po tako imenovanih obstoječih insti tucionalnih poteh, kar kaže na realno odsotnost študentske samouprave.

IO SŠ LVZ

AKTUALNI KOMENTAR

Naš svet je svet pomirjanja, pacifikacije, brezbarvnosti. V programu Z veze komunistov stoji:

“V skladu s splošnimi načeli svoje zunanje politike si je Jugoslavija priza devala in si prizadeva razvijati sodelovanje in dobre sosedske odnose z vsemi sosednjimi deželami ne glede na družbene in politične razlike med Jugoslavijo in temi deželami, kakor tudi ne glede na njihov odnos do obstoječih blokov. Takšna politika ustreza interesom narodov v te m delu sveta in pomeni prispevek k svetovni varnosti in miru.”

Vedno bolj se bližajeta grozljivi Orwellovi viziji. Komunistični manifest bo v kratkem prepovedan zaradi hujskanja k prevratniški dejavnosti.

Množična občila nas iz dneva v dan zastrupljajo s polinformacijami, us trezno prikrojenimi in usmerjenimi. Tisk, radio in televizija se identifi čirajo z oblastvenimi strukturami. Novinarski komentarji nam vcepljaj o (z redkimi izjemami - M.D.Murko) način mišljenja, ki jim ga diktira dnevna politika. Pragmatizem, mirnost, urejenost, strah in odpor do vs ega, kar je na levi od uradnih partij, prizadevanje za ohranitev statusa quo, ki nam kot državi omogoča ekvilibriranje med blokoma.

Vedno bolj smo samo državljani te Jugoslavije, in naša usoda nam je e dina skrb. Vedno manj pa smo komunisti, z jasnim internacionalističnim pogledom na svet gledamo iz zapečarske meščanske mentalitete.

Pojmi kot revolucija, diktatura proletariata, proletarski internacionali zem itd. so nam ali nevarni ali pa so izgubili svoj prvotni pomen. Tribu na otvarja svojo novo rubriko AKTUALNI KOMENTAR iz zelo preprost ega razloga. Skušali bomo osvetliti tudi to stran znanje in notranje poli tične problematike. Dogajanja v svetu hočemo spremljati ne samo z eko nomsko in vojaško računico, ampak s Komunističnim manifestom v ro ki. Poskus drugačnega mišljenja, poskus prebiti stvarnost, ki nas davi in duši. “Komunisti podpirajo vsepovsod vsako revolucionarno gibanje proti obstoječim družbenim in političnim razmeram” sta zapisala Marx in Engels.

Urednik

Umetnost, ki je starim pripravila tla in kristjanom obokala cerkveno nebo, je odslej skrotovičena na dozah in zapestnicah. Ti časi so slabši, kakor si mislimo.

Goethe

Človek pride na svet z modernimi živci. Iz modernih živcev napraviti nemoderne, temu se pravi vzgoja.

Adolf Loos

Manj je več.

Mies van der Rohe

1. Bauhaus
2. Vhutemas
3. Hfg Ulm
(Šola v času)

1. Kronologija:

1919-1925 Weimar

1925-1932 Dessau

1932-1933 Berlin

Sodelavci:

Gropius, Van der Rohe, Itten, Marcks, Feininger, Muche, Schlemmer, Klee, Moholy-Nagy, Albers, Breuer, Meyer

2. Podatki niso dovolj znani. Deluje v času kot Bauhaus. Sodelavci:

Altman, Tatlin, Maljevič, Kandinsky, El Lisicki, Pevsner, Rodčenko, Gabo

3. Kronologija:

1950 ustanovljen sklad School

1955 začetek dela na HfG

1963 prvi apeli za pomoč v javnost

1967 T.Maldonado odide

1968 19.II., apel za podporo

1968 31.XII., peneha z delom

Sodelavci:

T.Maldonado, G.Bonsiepe, C.Schneider, N.Weiner idr.

Po prvi svetovni vojni je spoznanje o novih možnostih in potrebah izobraževanja arhitektov in designerjev padlo na plodna tla. Prišlo je do osvoboditve miselnosti, nepotrebosti ornamenta in nujnosti jasne filozofije.

Prva se je temu pridružila novoustanovljena šola Bauhaus, ki je tako znana, da na tem mestu ne potrebuje temeljite razlage. Diplomanti ali slušatelji te šole so nesporen dokaz njene takrat zelo uspešne sinteze novosti.

Informirati pa se mi zdi potrebno o Hochschule für Gestaltung, viso ki šoli za oblikovanje, iz Ulma ob Donavi, ki je navedena v glavi današnjega zapisa. Nedvomno je njena usoda povezana z usodo Bauhauusa, s tem pa posredno s poskusi sodobnih šol drugje v svetu.

Morda je zgolj slučaj, da nam niso znane raziskave nekaterih socioloških dejstev ob teh neuspehih. Med množico podatkov v šolah, ki so nam dostopni, ne najdemo pomembnega prispevka o vlogi, ki si jo je kate rakoli teh šol hotela oblikovati v svoji okolici (družbi).

Obe šoli sta delovali približno enako dolgo. Bauhaus je v času izrazitega a napredka industrijske proizvodnje utrl sodoben pogled na nujnost o barvane umetnosti v sklopu z industrijo. Ulmska šola pa je našla svoje mesto sredi "nemškega gospodarskega čudeža". Na njej so se pojavili prvi teoretično obdelani teoremi o "total designu". Pa vendar sta se pokazali obe, za družbo, v kateri sta snovali, vredni ukinitve. Metode pritisk a nacistične Nemčije ali Nemčije šestdesetih let so bile enako uspešne. Ulmska šola je verjetno najbolj pomembna, ker je v svojem konceptu uspela izključiti akademizem, ki je Bauhaus in Vhutemas hromil. Ta dva si ga nista želela odstraniti, saj je bil še vedno njun sestavni del, čeprav je bil morda tak kriv poraza. S sodobnimi težnjami pa je drugače. Vse se zavedajo, da je treba metode dela in pedagogike ohraniti ob čim ožjem sistemu (skeletonu) in aparatu, ki sta v akademizmu statična in dos mrtna. Dinamičnost in odprtost metodologije, ki sta nujnost sedanjo sti, mora minimalen skelet le povezovati, prevajati in predajati informaci je. Mnogi poizkusi so bili sami v sebi popolni in zaključeni, postali so o samljeni in obsojeni na hiranje.

Provincializem, pomanjkanje kulture, lokalne težnje, vse je bilo prisotno že v začetku dela HfG. Toda kljub temu je bil koncept kulture, umetnosti i in designa, ki so si ga zastavili, zdaleč nad temi okviri. Boril se je proti ozkemu zadovoljevanju potreb elite, posameznikov z določnimi ekonomskimi možnostmi, lokalnim interesom. Zahteval je, in izdelal, sodobn n koncept izboljšanja celotnega človekovega okolja. Vsa vzgoja je bila po drejena neomejenemu programu tem in predmetov, sodelovanju strok in disciplin, filozofiji in tehniki.

Ni si mogoče predstavljati izključno tehničnega pristopa k oblikovanju, prav tako je nemogoče prepustiti okolje umetniškemu čutu posameznikov. Ob tem je gotovo izključeno, da bi si lahko nekatere aspekte v analizi družbe vzeli v zakup politiki in jih prepovedali uporabiti designu. Šoli ni bilo do kompromisov, izjavljajo v ustanovnem manifestu.

Bivalni prostor človeka jih tudi ne prenese, saj je s tem nujno okrnjen. Žigovanje zaviralnih momentov je bil ob vsem tem način, ko mora reševati probleme sam. Toleriranje neodločnosti in politikantstva je postalo c dveč. Od tu dalje pa ni bilo težko pričeti z ugotavljanjem revoluc onarnosti, in s tem je postala šola nevarna, odveč. Posebna nevarnost, preti la samozadovoljni nemški družbi s strani, ki jo je predstavljala filozofija, zgrajena na tej šoli. Morda ravno zaradi jasno izdelanih filozofskih izhodišč, ki jih je imela tako teoretična kot tudi praktična plat šole, ni mogla še vnaprej prejemati finančnih dotacij. Filozofska jasno in izenačenost pogledov posameznih sodelavcev sta utemeljili novo n tranjo organizacijo in didaktiko presenetljive moči. Kljub vsemu je bil a šola znanstvena in raziskovalna ustanova, ki se ni mogla financirati s ma s svojim delom. Iluzornost takih pritiskov pa ni pomagala. Bolj ko šola siovela (in s tem pomagala industriji in družbi), večje so bile njene nančne zahteve, kar je jasno. Sodelovalo je vedno več ljudi, ki so prina šali spoznanja vseh strok brž po odkritju. Dotacije pa je vlada takrat u kinila.

Prenehanje delovanja je bilo pred vrati, ko so se vrstila povabila iz tujine, naj bi se šola preselila. Sodelavci in študentje (ves čas je bila šola po polnoma internacionalna) so to odbili. Pokazati so hoteli, da bo zakrta kulturna sfera, zaprta v svojo majhnost in lažno pomembnost zmog la nadaljevati gonjo do konca. Rezultat dvoboja takih nasprotnikov z intelektualno močjo in idejno bogata HfG in slepa javnost, častilka o sebnega razcveta, ni bil presenečenje, za tisti in naš čas je bil to dovolj močan šok.

Slutiti se da, da vendar ni bila dovolj prisotna analitičnost družbenih nasprotij še širšega območja. Šola se je morda vendarle zaverovala vase. Družbeno jase n koncept planiranja okolja lahko nastane le planiranje z neprestanimi in dolgotrajnimi napori. Postati mora proces sam, ne le planiranje končnega cilja.

Za konec, kot labodji spev svojega dela je postavila šola naslednjo ugotovitev: struktura designa, planiranja, dela v okolju človekovega bivanja a se bistveno spreminja. Pojavilo se bo diferenciranje funkcij znotraj teme same. Od planerjev, prek raziskovalcev in znanstvenikov pa do ris rjev in realizatorjev se bo vlekla paleta poklicev, ki bo nujna posledica želje in potrebe po kontroliranju in vodenju človekovega okolja. Tak pristop pa zahteva oblikovanje nove vede o designu kot sestavnemu elu nove znanosti o environmentu.

Konec šole je udarec naprednemu. Osvobaja pa idejo, ki je zazivila.

mgr. Ivan Kreft

OKOLJE, PROMET IN SOCIALNA DIFERENCIACIJA

V današnjem hitrem tempu življenja osebni avto res ni luksuz, temveč po potrebi. Delovni ljudje to potrebo zadovoljujejo na tri različne načine:
 1. Nekateri avtomobila nimajo, čeprav bi ga potrebovali.
 2. Nekateri imajo enega od osebnih avtomobilov običajnih znamk.
 3. Nekateri imajo prav posebne znamke avtomobilov (mercedes, žaba), ki v očeh ljudi predstavljajo poleg prevoznega sredstva tudi **simbol družbenega položaja lastnikov**.
 Logično je, da je delavec z nizkimi osebnimi dohodki največ v prvi skupini in najmanj v tretji, da pa je občanov z visokimi prejemki precej v drugi in tretji skupini, a razmeroma malo v prvi. Prva skupina občanov največ hodi peš, se vozi s kolesom ali pa z javnimi prevoznimi sredstvi.

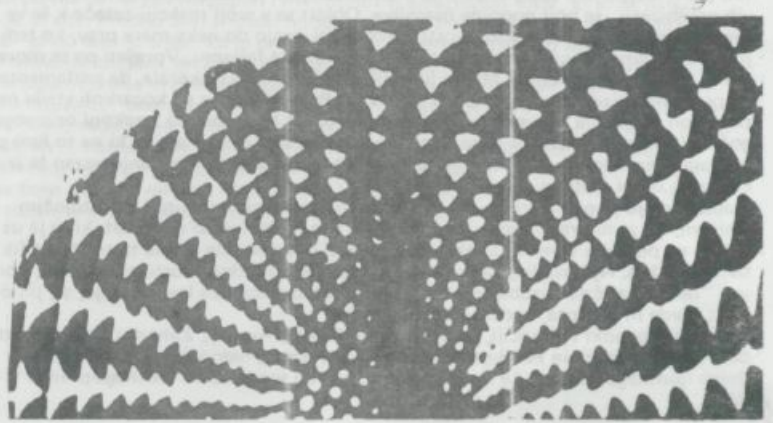
V Ljubljani je slabo poskrbljeno za občane, ki se vozijo z javnimi prevoznimi sredstvi, s kolesom, ali pa hodijo peš. Vozila mestnega prometa so ob prometnih konicah prenatrpana, vozijo neredno in z zamudami. Pešci so v Ljubljani čedalje bolj ogroženi od prahu, avtomobilskega ropota, saj, svinca v zraku in strupenih plinov, ki često daleč presegajo najvišjo dovoljeno mejo. Avtomobili s parkiranjem čedalje bolj izpodirajo pešce tudi s pločnikov, ki so bili nekoč rezervirani izključno za pešce. Še slabše je s kolesarji. Kolesarske steze so redke in večinoma niso primerno urejene. Na večini ulic so parkirišča za avtomobile, vedno manj pa je prostora namenjenega za puščanje koles. Živahnije dihanje kolesarjev v primerjavi s pešci ne povečuje samo njihove izpostavitve zdravju škodljivim sajam in plinom, temveč predstavlja tudi neposredno nevarnost: daljše vdihavanje ogljikovega monoksida močno ovira preskrbo možganov s kisikom, kar ima za posledico zmanjšanje sposobnosti ustreznega reagiranja v raznih situacijah prometa.
 Nekoliko prenačljeno je sklepati, da je za pešce in kolesarje v Ljubljani tako slabo urejeno, ker je distribucija družbenega vpliva taka, da imajo najmočnejšo besedo avtomobilisti, čeprav so v manjšini. Tudi promet z osebnimi avtomobili ni najbolje urejen, čeprav je tu položaj bistveno bolj širši kot pri pešcih in kolesarjih. Avtomobilist, ki skuša v prometni konici odpeljati s parkirišča v Nazorjevi (ki je bila nekoč namenjena izključno pešcem), izgubi samo za prerivanje med nagnetenimi avtomobili v Nazorjevi tudi po deset minut. Diferenciacija med avtomobilisti in pešci je v tem: pešce ovirajo, izpodirajo in ogrožajo avtomobili, avtomobile pa pa ovirajo predvsem - avtomobili.
 V Ljubljani ima skrb za čist zrak poseben pomen. Mesto je slabo prevetreno, in zato se nabirajo strupeni plini, katerih koncentracija je često daleč nad dopustnimi količinami. Škodljivost strupenih plinov včasih še povečuje megla. Zato se je treba čimprej lotiti odločnih ukrepov za ureditev razmer. Nekaj predlogov:

1. Omejiti promet in parkiranje osebnih avtomobilov v središču mesta, pripraviti pa dovolj velike parkirne prostore pred dostopom v mestno središče.
2. Urediti krožne ceste okoli Ljubljane in na njih preusmeriti čim več prometa.
3. Nekatero ulice v ožjem mestnem središču je treba popolnoma prepuščati pešcem. To naj ne bodo občasne "promenade", temveč celodnevne funkcionalne povezave poti pešcev. Pešcev ne smejo ogrožati vozila, ki švigajo čez prepovedano področje, da bi ušla očem miličnikov, kot se je to dogajalo pri znanem poskusu na Cankarjevi.

4. Urediti je treba kolesarske steze, ki naj bodo primerno ločene od pločnikov za pešce in čim bolj ločene od poti motornega prometa. Na nekaterih ulicah, zaprtih za motorna vozila, naj bo dovoljena vožnja kolesarjem. Kolesarske poti naj bodo med seboj funkcionalno povezane.
5. Vozilom mestnega prometa je treba dati določene prednosti in ugodnosti, zahtevati pa je treba, da zmanjšajo onesnaževanje zraka. S posebnimi ugodnostmi bi bilo treba stimulirati trolejbus, v "ekonomski računici" pa upoštevati in vrednotiti tudi onesnaženje zraka, ki ga skozi svoje dimnike povzročajo "krpani". Zavedati se je treba, da izpodirvanje in ogrožanje kolesarjev in pešcev ni samo ekološka diferenciacija, temveč tudi ena od pojavnih oblik socialne diferenciacije.

ZAPORNIK KANDIDAT

Italijansko javno mnenje je zahtevalo kričca za tragični atentat v Milanu 12. decembra 1969 - šestnajst mrtvih, sto se dem ranjenih. Vrgli so mu štiridesetletnega Pietra Valpredo. Danes je ta "pošast" kandidat skupine "Manifesto" na skupščinskih volitvah sedmega maja. Njegova kandidatura je "protestna kandidatura proti buržoaznim institucijam". Po sedemindvajsetih mesecih zapora, kje je dodobra spoznal represijo, ki jo izvajajo tako nad političnimi zaporniki kot nad navadnimi zločinci, hoče Valpreda "razkrinkati mehanizem, ki se ga poslužuje oblast, da bi uničevala ljudi". "Z Valpredovo odločitvijo," pravijo odgovorni pri "Manifestu", "velika tradicija delavskega gibanja spet zadobi svojo moč, tradicija akcije in solidarnosti množic zatiranih proti legalnim, toda okrutnim mehanizmom mogočnikov". Če bo Valpreda izvoljen, bo lahko izkoristil poslansko imuniteto, in proces, proti njemu, ki se je začel 23. februarja, bo prekinjen, končan. Če je v Italiji kakšna tradicija res spoštovana, je to tradicija res spoštovana, je to tradicija poslanske imunitete: od konca druge svetovne vojne ni bila v obeh skupščinah nikomur odvzeta poslanska imuniteta, razen na lastno željo poslanca oziroma senatorja. Vendar pa je Valpreda že izjavil, da bi se odrekel imuniteti in zahteval proces. Valpreda ima velike možnosti, da pride v skupščino. Po eni strani, kandidiral bo v okrožju Milan-Pavia, kjer ima "Manifesto" močne pozicije. Po drugi strani, "pošast" Valpreda je sedaj postal žrtev v očeh javnega mnenja. Osamljen, izoliran je na dnu svoje celice izgubil zdravje. Zadela ga je težka bolezen in ne more uporabljati leve roke. "Ne morem več," je pisal enemu svojih bližnjih, "bolje bi bilo umreti, kot pa še ostati tu spodaj." In povrh vsega, "dokaži", ki so jih proti njemu zbrali njegovi zaslisevalci, so se razblinili drug za drugim in dejstva kažejo, da je v stvar vpletena skrajna desnica. Tako je Valpreda postal simbol nesposobnosti in nezmožnosti politične in sodne oblasti v primeru, ki se je že od samega začetka razvijal v popolni zmedbi. Voditelji "Manifesta" so napovedali, da bodo umaknili Valpredovo kandidaturo, če ga bo Komunistična partija sprejela za enega svojih kandidatov. Ta ponudba je seveda samo navidezna, saj je jasno, da mnogo volivcev Komunistična partija Italije pripada mali buržoaziji, ki nikoli ne bi oddala svojega glasu za "anarhiste". KPI ni reagirala. Valpreda bo imel torej glasove, in to zelo številne, levice, ki je bila vse doslej izven parlamentarna, in pa glasove vseh tistih z leve, ki bodo, kljub ideološkim razlikovanjem, hoteli pomagati priti iz zapora s tem da bodo za nj volili. C.J., Nouvel Observateur

V tovarni Renault je bil ubit maoistični aktivist, triindvajsetletni delavec Pierre Overney. Medtem ko je drugim delavcem delil letake, ga je ustrelil pripadnik tovarniške policije.

V francoski levici, razbiti in sprti po letu 68, je završalo. Situacija po tovarnah je v zadnjih letih postajala nevzdržna. Nizke plače, nečloveški odnos delovodij, prava tna policija skoraj po vseh tovarnah. Umor Overneya ni bil prvi primer nasilja nad delavci. Bil pa je najbrutalnejši, najbolj izzivajoč. Komunistična partija Francije je zavzela zelo jasno stališče. Gre za zaroto vlade, v kateri sodeluje tudi ekstremna levica. En policijski agent je ustrelil drugega. Levica s svojimi provokacijami ko risti vladi, ki bo tako skušala obrniti javno mnenje proti KPF. Podobno stališče je zavzel največji francoski sindikat CGT /v katerem ima KPF glavno besedo/. Ta odnos je sicer vzbudil ogorčenje, je pa popolnoma razumljiv in logičen. Po juniju 68, ko je levica na volitvah doživela katastrofo, je KPF postala zelo previdna. Dokončno se je odrekla možnosti nasilne spremembe oblasti in s svojo "n apredno demokracijo" skušala v svoje vrste zajeti tudi dobršen del mešanstva Vsaka krizna situacija, v kateri bi se bilo treba jasno opredeliti zoper obstoječi sistem in zahtevati kaj več kot zmerne reforme, bi za KP pomenila novo nevarno st.

Zaradi bojkota in ostre antipropagande KP in CGT na eni in neenotnosti levice n a drugi strani, nihče ni pričakoval, da bo manifestativni pogreb Pierra Overne ya četrtga marca imel resnejšo politično težo. Četrty marec je pomenil presene čenje za vse. Dvesto tisoč demonstrantov je predstavljalo največjo manifestacijo p po 13.maju 1968, vendar moramo pri tem upoštevati, da so bile takrat udeležene vse politične grupacije levo od De Gaulle. Prvič po maju so vse organizacije ekst remne levice korakale z roko v roki. Anarhisti, maoisti, med sabo sprte frakcije trockistov, socialisti. Triumf levice, strahotna zadrega partije. Tudi razpoloženje javnosti je bilo naklonjeno manifestantom. Zasijal je žarek upanja, da se bo razm erje levih sil nagnilo v korist radikalnih, da bo KPF končno doživela dokončen po raz in tako zaključila krizo, v kateri se otepa že dvajset let.

Komaj je vsa Francija doumela izjemno pomembnost pogrebne manifestacije, je udarilo še enkrat. Pripadniki maoistične ilegalne skupine Novi ljudski odpor (1), oziroma grupa te skupine - Grupa Pierra Overney, je ugrabila Roberto Nogretta, šefa osebja v Reanaultu in zahtevala izpustitev tridesetih zaprtih tovarišev /zaprti so bili ob nemirih, v katerih je bil ubit Overney/, v nasprotnem primeru so zagro zili s smrtjo.

Atmosfera se je v trenutku spremenila. Partija je dobila svojih pet minut, zmagosl avno je udarila po levici in spet potegnila na dan svojo hipotezo o zaroti oblas ti s fašističnimi ekstremisti. Levica se je prestrašila, javnost je bila ogorčena. Vse leve skupine /razen maoistov/ so izdale skupno poročilo javnosti /prvič v njihovi zgodovini/, v katerem med drugim pravijo:

1. Za nas /te organizacije/ je nasilje vsakdanje dejstvo kapitala /odpu stitve, oboroženi policaji, straže po tovarnah/. Direkcija Renaulta je v z zadnjem času še povečala to nasilje z umorom P.Overneya in odpusti tvijo delavcev, ki so bili priče.

2. Obsojamo to ugrabitev kot dejanje, protislovno celotnemu gibanju i n temu, kar je to gibanje izrazilo na pogrebu P.Overneya, ker daje bu ržoaziji možnost poudarjati svojo politiko pritiska in vodstvu KPF mo žnost opravičiti svojo prakso izključevanja in razbijanja enotnosti lev ih sil."

Ugrabitelji takšnega odziva niso pričakovali. Že po dveh dneh je bil Robert v ogrette izpuščen, ne da bi bil izpolnjen en sam pogoj. Vendar se Novi ljudski odpor /NRP/ svoje akcije ne odreka. V svojih sporočilih pravijo: "Mi svojih akcij ne iz vajamo, ne da bi se predhodno zanje ne izrekle množice. Naše akcije nimajo za svoj namen razburjati duhov. Delamo samo po implicitni ali eksplicitni obsodbi ljudskih množic." Za maoista je bila velika manifestacija 4.marca implicitna obsodba množic, oni so samo izvedli njeno konkretno realizacijo. Tudi izpustitev Nogrett a zanje ni bila poraz. "Takrat je bila naša obsodba implicitna," pravijo. "Naša akcija je bila sprejeta in sprovedena v trenutku velike ekspanzije množičnega gib anja. Za nas je važno, da obdržimo iniciativo. . . Na cestah nas je bilo dvesto tisoč oč, toda zakaj, s kakšnim namenom? Na kakšnih osnovah? Naša akcija ima v naj slabšem primeru zaslug, da je prekinila s to dvojnostjo. Morda se kratkoročno ne bo izplačala, dolgoročno pa prav gotovo." Nekje druge razlagajo svojo akcijo še bolj naravnost: "Za 'normalno' imajo, da kapital ubija, in da odpuščajo delav ce s pomočjo npr. R.Nogretta, in zakaj bi bilo manj 'normalno', da zapremo tai stega Nogretta?"

Problem je jesen. Maoisti /pravzaprav njihovo radikalno krilo/ ne verjamejo, ne samo v parlamentarizem, ampak v nikakršno mirno reševanje problemov kapit alistične družbe. Nastopil je čas totalnih nasprotij. S kapitalom ni več nikakršnih pogajanj, dogovarjanj in prepričevanj. Karkoli bomo delali, kapital bo odgovoril z represijo, z nasiljem. Tudi drugi levičarji ne nastopajo proti terorizmu aprio ri. Gre za razliko v oceni situacije. Značilna je izjava Alaina Krivina, vodje tro ckistične Komunistične lige in bivšega kandidata za predsednika republike. Ni smo proti terorizmu v fašističnih režimih, kot je npr. Urugvaj, podpiramo gibanje Tupamarov, enako velja za Brazilijo, Argentino, Španijo itd. Toda v Franciji je si tuacija še vedno takšna, da je možno delovati v okvirih zakona in se je treba pri zadevati za dosledno spoštovanje demokratičnih svoboščin. Maoisti so na to tezo odgovorili že avgusta 1969 /v La Cause du peuple/: "Opozorilo vsem tem ban ditom: imeli bodo vojno, ker jo hočejo. Delavci in študentje so že začeli, na univer zah proti administrativni oblasti, proti sedanjemu načinu poučevanja, v tovar nah, proti siromašenju delavcev, proti delovodjem-policajem, za boljše pogoje življenja, v celi Franciji proti buržoazni oblasti."

Kdo ima prav? Res je, nasilne levičarske akcije zna oblast sprevečiti in jih obrniti niti proti levičarjem samim. Večina prebivalstva jim je nenaklonjena in večina le vih organizacij se boji popolne osamitve. Oblast se v svoji reakciji zateče k še ve čjemu nasilju, k še večji brutalnosti. Komunisti imajo do neke mere prav, ko trdi jo, da ekstremne akcije omogočajo prihod na oblast fašizmu. Vprašati pa se moramo, kaj bi se s tem spremenilo. Maj in junij 68 sta dokončno pokazala, da parlamentar na pot v socializem ni mogoča. De Gaulleova, Pompidoujeva ali kogarkoli vlada ne bo nikoli dopustila bistvenih sprememb v levo. Če bo treba, bo z zakoni onemogoč gočila /kot je to že storila/ vse temeljne zahteve delavstva. Partija, ki na to igro pri pristaja, s tem blokira in onemogoča glavnino proletariata, ki je nanjo vezan še iz časov po drugi svetovni vojni.

Maoisti imajo prav, ko trdijo, da so s svojo zadnjo akcijo prekinili z obstoječim stanjem, ko se ni prav vedelo, kje kdo stoji. Res je, razbili so enotnost, ki se je us tvarila na pogrebu Overneya, hkrati pa so tudi pokazali, da je bila ta enotnost fik tivna in lažna. Njihova logika je zelo preprosta in dosledna. Obstoječi zakoni, nor me, "demokratične svoboščine" so v bistvu samo zavora za levo gibanje, saj jih o blast obide in optepta, kadarkoli so ji napoti.

Poslednji dogodki v Franciji, Italiji, Angliji, Belgiji, Avstriji, Zahodni Nemčiji itd., da o Španiji, Grčiji in Portugalski sploh ne govorimo, nam kažejo, da je teza N ovoga ljudskega odpora, če ne že pravilna, pa vsaj vredna zelo tehtnega premis leka.

"Prihaja revolucija. Ta revolucija ne bo takšna, kot so bile revolucije doslej. Izšla bo iz posameznika in iz kulture, politično strukturo pa bo spremenila šele v zadnji fazi. Ne bo si pomagala z nasiljem, in z nasiljem se ji ne bo moč upirati. To je revolucija nove generacije."

C.A. Reich - The Greening of America

Ta ugotovitev je ob enem uvod v nedavno izšlo knjigo z naslovom The Green ing of America. Večina bralcev ne bo v Reichovi tezi, ki vidi družbeno bodo čnost v mladini, našla nič novega. Vseeno pa je ta ideja potisnila avtorja, dostoj nega profesorja prava z Yale University, v široko polemiko.

Ko je v The New Yorker Magazine prvič izšel daljši odlomek iz te knjige, so bile zahteve po ponatisu še bolj glasne, kakor ob izidu The Silent Spring (av torica Rachel Carson je prva opozorila Ameriko na nevarnost DDT in na pos topno, ekološko uničevanje našega okolja,) ali pa nagrajene knjige Johna Hersh eya o prvi atomski bombi Hirošimi. PO vezani izdaji The Greening of America so prodali več kot 200.000 izvodov, in knjiga je trenutno prva na lestvici New York Timesa, pred The Sensuous Woman in Everything You Always Wanted to Know About Sex (But Were Afraid to Ask)!

Kako bi vi označili razvoj te nepolitične revolucije?

Revolucija bo prišla od spodaj, in bo sprememba v naši zavesti in v našem na činu življenja. Šele nato bo učinkovala na politiko. To ne bo in ni revolucija, o kateri lahko berete v časopisju. Včasih lahko slišimo tudi to, kako gre GI v džunglo in kadri travo, namesto da bi ubijal ljudi, kot mu je bilo ukazano - to je bilo objavljeno v New York Timesu - največkrat pa o tem ne boste brali ni česar, ker je to zelo osebna stvar. Resnični znaki te revolucije so spremembe, ki vplivajo na vse nas, spremembe, ki jih lahko vidimo in čutimo na naših pri jateljih, na ljudeh, ki gredo svojo pot. Veliko mojih študentov prava, poklic nih prijateljev in ljudi mojih let zapušča staro zavest, zastarele institucije in strukture ter poskušajo uporabljati svojo pamet in svoje delo na nov način.

Uporabljate izraze "stara zavest"..... in "nova zavest".....Ali nam lahko natančno razložite, kaj s tem mislite in kako ste opisali v The Greening of America ti dve vrsti zavesti?

Začel sem torej pisati, kaj je bilo in je narobe v Ameriki. Na začetku se je bi lo treba usmeriti na strukturalni opis tega, čemur sam pravim združena drža va-stroj. To je podivjana mašinerija, ki ima na vesti zločin proti človeštvu. To se godi v jugovzhodni Aziji, ravno tako pa tudi doma v Ameriki. Hotel sem analizirati, kako ta mašinerija deluje doma. Tega sem se naučil, ko sem bil 7 let pravnik v Washingtonu.

Torej ste začeli pisati knjigo pred desetimi leti?

Tako je. Prvotni naslov je bil The Coming of the Closed Society. To bi bila dep resivna knjiga in velik handicap za bralca. Ko pa sem nadaljeval z njo, sem uvida da v moji analizi nekaj manjka. To sem razumel šele v letih 1967-68. Spoznal sem, da večina ljudi v Ameriki ne more razumeti svoje lastne družbe. In zato ker se ne razumejo, ne morejo nič, ko družba podivja. To nerazumevanje so podpi rala vsa komunikacijska sredstva, vsi politiki, vsak kontakt z njimi je bil že napre j določen. Vidimo torej, da so bili ljudje žrtve napačne predstave o svoji lastni družbi. Tako pride do današnjega stanja, ko politiki govorijo o stvareh, ki ne o bstajajo.

Na primer. . .

Govorijo o ljudeh, ki dobivajo socialno podporo. Pravijo, da so leni. Mnenje o njih je že utrjeno: "delajo naj". Za njih trenutno ni dela; ni poti, ki bi jih pri pravila do dela; ne obstaja šolanje, ki bi jih usposobilo za delo v današnjih raz merah. Goljufamo sami sebe in dovoljujemo, da nas goljufajo tisti, ki jim golju fanje prinaša koristi. Odkrival sem vedno večje razpoke v razumevanju stvarnos ti. Na primer v diskusiji z nekom, ki drugače pojmuje resničnost. To je izgubila nje časa, ker najini zavesti nikoli ne prideta skupaj.

Tako se je rodila ideja, ki sem ji pozneje moral dati tudi ime. To je "zavest", budnost, dojemanje resničnosti. Stara je kot Platon. Uporabljal jo je Marx, upora bljal jo je Marcuse, pojavljala se je tudi pri pisatelju, kot je Henry James. Spra ševal sem se, če obstaja sistematično opazovanje glavnih smeri zavesti, individu alnih načinov zaznavanja, individualnih resničnosti v Ameriki. Veliko sem prem išljeval o tem in preskušal razne razvrstitve: šest vrst, osem vrst, tipi "a" in " b" in podobno. Nisem nameraval klasificirati ljudi, zanimalo so me "luknje" v resničnosti in glavne razlike med zavestmi. Končno sem se odločil samo za tri. Skonstruiral sem jih sam, izviraajo iz moje domišljije, tudi preveč poenostavljen e so. Vendar mislim, da odgovarjajo resničnosti.

Množično odpuščanje delavcev v Franciji, četrtna mladih že vnaprej ve, da bo os tala brez zaposlitve, privatna policija brutalno obračunava z upornimi delavci. Umor Feltrinellija v Italiji, "razkritje" popolne fašistične osnove italijanske poli cijne ob procesu proti Valpredi itd. itd. Heathov genocid na Irskem, grožnje delavcem, podpora Smithu v Rodeziji. Prav ob vsaki evropski državi bi lahko našeli dolg spisek njenih reakcij, ki razkri vajo skupno logiko cele Evrope. Kje so možnosti izkoriščanja obstoječih mož nosti? Mar res lahko govorimo o neoportunisti maoistov, o njihovi težki politi čni napaki? Kaj koristijo simpatije vseh slojev prebivalstva, ko pa je to prebival stvo preslepljeno in kanalizirano? Leta 1968 je stavkalo 12 milijonov francos kih delavcev. Niti ena zahteva ni bila uresničena. Zato, ker se je partija bala storiti odločilni korak, ker se je bala nasilno prevzeti oblast. De Gaulle je na meje poklical francoske čete, stacionirane v Nemčiji. Ali ni edini odgovor na nasilje tud nasilje?

jaša zlobec

Maoistična organizacija Stvar ljudstva /La Cause du peuple/ se je maja 1970 na poziv njenega voditelja Alaina Geismarja (tej organizaciji je pripadal tudi Pierre Overney/ razkrojila na več skupin, njihovo vodilo je bilo: pojdemo na uli ce, v tovarne, v šole. Zato jim je bolj odgovarjal sistem manjših, bolj mobilnih sk upin. Najopaznejša je ilegalna Novi ljudski odpor /La Nouvelle résistance popul ire/, kateri pripada tudi novoustanovljena Grupa Pierre Overney.

C.A. REICH

Zdi se mi, da obstaja vrsta zavesti - imenujem jo Zavest I - ki verjame, da posameznik odloča o svoji usodi v ekonomskem smislu na ta način, da tekmuje z drugimi ljudmi in uspe tam, kjer drugi pogorijo. Podobno je v športu, dirki ali nogometu: zagrizeno, zdravo tekmovanje, najboljši zmaga. To je stara moraliteta, ki jo opazimo pri nogometu. Človek je verjel v Ameriko iz pionirskih časov pred masovno organizacijo. Borba je bila koristna za vse, koristna za družbo.

Seveda gre to dalje v stilu: zajebaj svojega soseda, predno bo on tebe.

To je res. Stvar postane nevarna, spremeni se v nekakšen svet džungle. Ena slaba lastnost ljudi z zavestjo I, je njihovo neverjetno nezaupanje v soljudi. Njihovo absolutno pomanjkanje zaupanja. Čeprav imaš prijatelje, to niso pravi prijatelji, ker v določenem smislu nikomur resnično ne zaupajo. To stanje zavesti pa onemogoča ljudem, da bi sodelovali z današnjo družbo. Prvič zato, ker je sploh ne razumejo, in drugič, ker se počutijo same; danes pa je edini način obvladovanja družbe združevanje ljudi. Samo v uvajanju smisla za skupnost leži naša moč. Druga vrsta zavesti - zavest II - sprejme dejstvo, da živimo organizirano, in trdi, da je resničnost tam, kjer se vključujemo v organiziranost. Kakor zavest I ta tudi zavest II nima pravega pogleda na resničnost. Pravi tako: če sem predsednik ali profesor, če sem povabljen na večerjo za pomembne ljudi k pomembnim ljudem je to sreča; to je dobro, to je človeško, to je uspeh. Zavest II ne verja ničesar o morski obali ali hribih, ker to zanjo ne predstavlja realnosti. Zavest III misli, če si podpredsednik, je to sreča. Sreča je status, je odnos moči med ljudmi.

Morska obala se vendar lahko vključi v ta status.

To že, vendar postane zunanja oblika statusa. Na obali imamo vilo, ali pa prirečimo cocktail party. Katerokoli stvar lahko uporabimo za status. To je izrabljiva stvar za dokazovanje lastnega uspeha. Ljudje Zavesti II sestavljajo zavest I brezizolirano, intelektualcev, organiziranih ljudi, ambicioznih ljudi, zaslužnosti, ljudi, ki so se borili za dobre ocene.

Samospoštovanje in samoponos je definiran z vlogo.

Vreden si toliko, kolikor odloči družba.

Veliko takih ljudi konča s samomorom.

Seveda. Če jim malo spodsne ali če jim grozi polom, nimajo več spoštovanja do samih sebe. Kdo sploh so oni in kakšen je smisel njihovega življenja? S taki mi ljudmi, ki zbirajo atletske pokale in dobre ocene, se srečamo že v gimnaziji. High school proizvaja vzornega mladega človeka, ki ga ščiti ravnatelj, ima dobre ocene, dober sloves zunaj šole in je predsednik razreda. Njegova sreča je popolnoma umetna. Družba jo je zgradila zanj. In če nenadoma ni ljudi, ki bi ga hvalili, spozna, kakšen ubog klavir je, ker ni delal ničesar, kar si želi. Tudi gospo dekanu ne moreš vprašati: "ali ne bi bili sedaj raje na plaži?"

Odgovor dekana ali podpredsednika bi bil: "Z veseljem bi šel vendar moram delati, preživljati moram ženo in otroke, sodelovati moram pri izgradnji družbe, nositi moramo odgovornost." Kaj bi k temu pripomnili vi?

Rekel bi, da s tem ne koristi nikomur. Predvsem ne samemu sebi, ne svoji družini in družbi tudi ne, razen če se sam zavestno ne oblikuje v takšno osebnost. Vojno v Vietnamu so sprožili ljudje, ki so prepričani, da ravnajo v dobro družbi. Njihove osebnosti pa so tako zmedene, da nehoti škodujejo družbi. Pogledaj intelektualce, ki jih je v Beli hiši polno. Navdušeno podpirajo vojno - resnično so prepričani, da delujejo v korist družbe. Zato me ne bi presenetilo, če bi škodovali sebi, svojim družinam, svojemu osebnemu življenju. Nemogoče je ko pristiti družbi, če ne koristiš sam sebi. Zato se mora revolucija začeti pri vsakem posamezniku.

To nas pripelje do zavesti III.

Skoraj. Zdelo se mi je, da je položaj brez izhoda. NI bilo daleč do obupa, do policijske države ali do česa podobnega. Rešitev bi bila nova zavest - resničnosti - spoznanjetistega, kar je pri človeku pomembno. Do leta 1967 sem mislil, da samo nekaj posameznikov razume te stvari. Manjšina. To je vedno manjšina, ki je že prišla v nasprotje z družbo. To so ali črnici, ljudje v nemilosti, ujetniki, homoseksualci, ljudje, ki jih družba že prej ni sprejemala, torej jim tudi sedaj ne verjame. Allen Ginsberg, Jack Keruac, Holden Caulfield, junak igre v Rži - ljudje, ki so poznali resnico, so bili tisti ki niso uspeli ali niso znali uspeli, nikoli niso bili na plačilni listi. Kdo bi jim verjel? Premaganci.

Freaksi.

Seveda. Potem sem se izvlekel - iz obupa - in prišel v Berkeley v začetku poletja 1967, iz čisto osebnih vzrokov - brez namena, da bi karkoli spoznal ali videl... Nenadoma pa sem spoznal, da se moja vizija uresničuje. Nisem mogel verjeti. Spregledal sem - sociologi me lahko vprašajo, kako sem to vedel - nimam statističnih podatkov, nimam ničesar razen svojih oči, ušes, občutkov. Vendar sem v trenutku vedel. Nenadoma sem vedel za ljudi, ki so vedeli in čutili tisto, kar sem jaz vedel in čutil že dolgo, pa nisem bil sposoben povedati drugim. Mislim sem namreč, da bi me imeli za družbi neprimernega.

Ali so vas imeli za družbi neprilagojenega?

Ne, v njihovih očeh sem bil zelo uspešna osebnost, to pa zato, ker sem se družil z pomembnimi ljudmi - obrambni oklep. Nenadoma pa sem opazil, da je okrog mene polno ljudi, ki poznajo resnico.

Kaj ste opazili?

Opazil sem obraze ljudi, ki so postajali vedno čistejši - kot je to napisal že John Lennon v "Here comes the Sun". Opazil sem, da se ljudje mehčajo, - postajali so manj togi, manj zadržani, manj vdani nekemu idealu, vzcvetela je njihova domišljija pri oblačenju, pri preživljanju prostega časa in vsa ljubezen do življenja se je osvobodila. Bilo je tako, kot so rekli Beatli: prestali smo dolgo, mrzlo, samotno zimo. In nenadoma so se ljudje povezovali, bili so dobri drug do drugega. Okrog sebe sem čutil srečo. O vsem tem sem premišljeval že tako dolgo, da sem takoj vedel, kaj to je.

In kaj je bilo to?

Uporabil bom metaforo; to je bila človeškost, ki je rasla iz razpok v skorji. To je bil prepoved. To bi imenoval tudi s podnaslovom moje knjige Prepoved ljudi iz neplodne dežele. To se je tudi zgodilo. Humanost, ki se je ponovno rodila in ki odklanja, da bi jo zacementirali je zrasla iz betona. Neverjetno je, toda ti prerojeni ljudje se ne pojavijo na Kubi, na bahamih ali v gorah, temveč v središču poasti. Nenadoma je začel stroj proizvajati ljudi, ki so bili spet sposobni ljubiti.

Je to Zavest III?

Da, to je bila nova zavest. Poleti leta 1967 sem si rekel: Amerika zeleni - zapuščena, nemarna, grda dežela postaja zelena. Z zeleno barvo sem mislil vse barve, mislil sem na vse barve Pomladi, mislil sem, da gre svet znova v Pomlad in nikoli nisem niti za trenutek odstopil od svojega spoznanja. Ta zavest je prešla la hude čase, in še jih bo, vendar nisem nikoli podvomil v resnico tistega, kar sem videl.

Kako se je ta zavest odražala v načinu življenja in v osebnih odnosih?

Manifestirala se je v malih stvareh; na primer v smehljaju neznanemu človeku ali ob srečanju prijateljev, ki so se objeli, namesto da bi si stisnili roke. Vse življenje sem si želel objeti ljudi - vse življenje sem si želel objeti ljudi, ki jih imam rad, vendar si tega nikoli nisem upal storiti, vedno sem mislil, da bi se ljudje odmaknili od mene, da bi se prestrašili, sedaj pa sem zagledal ljudi, ki so to počeli.

Potem sem slišal dva albuma, Sergeant Pepper in Jefferson Airplane: The Sur-realistic Pillow. Odrasel sem v štiridesetih letih. Potem je okrog leta 1950 prišel rock and roll, in takoj mi je bil všeč. Vendar sem se bal, Intelektualec sem, kaj sploh imam opraviti s tem? Bil sem v zadregi. Iz tistega obdobja imam precejšnja zbirka malih plošč. Svojega navdušenja pa nisem mogel deliti z nikomer mojih let - ti bi dejali: "Oh, smešno, poslušaj raje Mozarta in Beethovna."

Spominjam se, da me veliko citirajo, češ da podcenjujem Beethovna. Dejal pa sem, da the Rolling Stones izražajo skrb in moči današnjega časa. Beethoven pa je lahko to isto napravil v svojem obdobju. Lahko da je napisal največja dela, kar jih bo kdajkoli napisanih, ne more pa nam povedati stvari, ki so Danes. Karkoli že, takoj sem dojel vso ljubezen, ki so nam jo nudili the Beatles s pem smirjo: "Kaj bi storili vi, če bi pel nekdo brez posluha? ... Ali bi prenehali poslušati? Ker: "Moram vam povedati." - Povedati vam moramo o vaši novi vlogi po peli. Lahko bi jim odgovoril - pri mojih 38 letih - lahko bi jim rekel: "Ni česar nočem vedeti o tej novi vlogi, nočem slišati razglašene pesmi. Ampak jaz sem hotel novi svet. Tako sem rekel: Dobro, Beatli, gojite in jaz bom poslušal.

Če si hotel, si potoval z njimi v Indijo Koromandijo. Ti štirje so nam pokazali, da je možno s pomočjo prijateljev odpotovati drugam; "She's leaving home" ... saj veste, da to pomeni zapustiti dom, zapustiti stari kraj. Imel boš svoje prijatelje in ko boš prišel v drugo mesto, boš navdušen. Zavedam se, da so to pesmi o svetu, ki ga jaz nisem nikoli živel. Mislim, da lahko starejši ljudje reagirajo na dva načina: prvi je zavist in jeza, drugi je potovanje tja. Ali pa the Jefferson Airplane; zvoki njihovih električnih kitar, ki so se dvigali višje in višje. Predno sem si kupil njihovo ploščo, sem imel stanovanje v Berkeley - prvič sem jo slišal, ko je prihajala skozi sosedna okna. To me je resnično vzdrnilo. Mislim, da zvoki prihajajo naravnost z neba. Vedno sem vedel, da s o megla in morje in drevesa lepa. Vedel sem tudi, da jih imam rajši kot odvetniško knjižnico, pisarno ali slavnostne večerje, rajši kot novo promocijo. Dejal sem si: "Uov, vedno sem sanjal te sanje, vendar me niso nikoli tako prepričale, da bi živel in se obnašal v skladu z njimi." Potem pa se pojavijo mladi in pokažejo človeku, kot sem jaz, da je zapravljal svoje lastne sanje, - s tem ko jih ni živel. Ne bom zapravljal niti ene minute več, ker mi ne morejo povedati nič več novega o rožah, drevesih, soncu - vse to jaz že dolgo vem.

1 The Silent Spring, Rachel Carson je pravkar izšla pri DZS, s posebnim uvo dom dr. Franceta Avčina.

Predsedniku Republiške izobraževalne skupnosti Ljubljana

Pred nedavnim je bilo zapisano v Delu, da ste odklonili dotacijo Tribuni, kmalu za tem pa, da jo boste spet podpirali z denarjem. Ali ni sramota, da podpirate tak list, ki je brez vsake prave vsebine. Mnenje mnogih je, da je za nas Slovence prava sramota, da sploh izhaja tak kakršen je. Člov eka srce boli, ko vidi kaj dela naša bodoča inteligenca, kaj lahko od takih ljudi, ki v tem listu sodelujejo pričakujemo pametnega? Na srečo je krog, ki ta list piše in urejuje ozek. Zakaj jih podpirate? Mislim, da bi moral študentski list vsebovati vse kaj drugega kot lahko danes beremo v njem. Moral bi biti ogledalo dela in študija študentov, njihovi problemi pri učenju itd. Več tisoč študentov ima Ljubljana, v bistvu pa v glavnem sodeluje p eščica duševno revnih ljudi in vi jih podpirate z denarjem, ki je odtrgan od delavčeve plače. Za štipendije postavljate take pogoje, da jih mnogo študentov raje odkloni, tu pa mečete denar za prazen nič ali bolje povedan za nemoralno izživiljanje neke skupine, ki predstavlja svojo okolico. Prilagam vam 3 izrezke iz Tribune, za katere upam, da ne boste trdili, da spadajo v tak list. Če že kak časopis plačujete, potem imate tudi pravico postaviti svoje pogoje. Mnogi študentje so list prav zaradi puhlosti vse bine odpovedali, seveda je zato manj denarja, vi ga pa ne gledate na vsebino podpirate. Mislim, da bi mu morali, ne samo zaradi političnih neslano sti, ampak tudi zaradi moralnih in nasploh puhlosti odpovedati podpo ro. Cela Univerza pa še že ima zdrave ljudi, dajte tem v roke pomoč, pa naj tisti izdajajo štud. časopis, pa malo manj samoupravljanja, za samoup ravljanje morajo biti ljudje drugače vzgojeni. Ali sploh veste kakšno sam oupravljanje imate v štud. naselju? Ponočevanje, spanje oz. ležanje po sobah s fanti in dekleti, v vsakem bloku klub, tam pa kajenje mamil ob n apol ali pa čisto ugašenih lučeh in glasbi. Nikogar to ne zanima ne Vas ki bi morali skrbeti za izobrazbo, ne Univerze, ki jim daje stanovanje. Pa brez zamere

14.III. 72

Janez Kotnik
Celovec - Koroška

Dragi Milan!

Začel si me vznemirjati. Prvič po določenem času, če mi čas sploh še sledi. V mejah tvojega organizma si začel grizljati konfekcijsko lepilo v uredništvu, strdke politične superge, vezalke znanega sandala visokoga skega pavijana, znoj piješ, znoj histeričnega dvokolesa in lepljivost nje ih zavor.

Literatura, izvidnica potolčenih plemen, naj bo hihitavi lampion v tvo j desnici - mislim, da si desničar, in smrtne srage njene, naj bodo tvoj na ek.

Moraš biti, kajti to je edina lastnost nas vseh, znanilcev vonjavosti nje n palače.

Dragi Milan, razdiramo pa, kaj! Mi vsaj nismo vrtnarji po poljih utripaj e solate, mi smo žrebci svetopisemskega travnika, mi smo zadah enakotelesa, mi smo nerojeni otrok neznanega, mi smo maratonce v ciljni rav nini!

Literatura, odrezana maternica v prid korakajočemu drobnjaku z nač rtom puščave, vrezanim v čelo.

Trenutek, ta palača ujetih galjotov, naj ti služi v herbariju. In herbarij ta sveta knjiga tvojih gibov, naj ti bo prej v opomin kot v vzpodbudo h galopu. Kajti galop, to je ritem srca, in tvoja zavora z držalom iz tvojih lastnih, pogubljenih delov tvojega telesa. Če je krik v tvojem okolju sp še zaznaven. Lahko te požrem, da na koledarju nevi

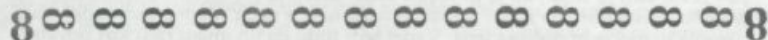
še zaznaven. Lahko te požrem, da bi si bila bližja, ali pa ti mene, kajti sniško kosilo je nov datum na koledarju nevidnega pritrkavanja.

Ljubezen, ta nevarni skalpel v rokah starca, je zrasel v vranca, ki ga je tiho naslonil na pročelje samopostrežbe. Obožujem te, prijatelj, pesnik Milan!

In literatura je himen, tavajoč v mesu in krvi tebe samega! NE glej smrt laboda, če vidiš umiranje goloba!

Veš, prijatelj, ko ti pišem pismo, začutim tisto zoprno stvar pod nogar dno ladijskega grezila, nevarno nagnjenega v smer pobeglih kažipotov.

In slišim svojo muziko, muziko veselja podivjanega sveta v mojem tele

Tribuna - Izdaja 10 SŠ LVZ - Uredništvo in uprava:
61000 Ljubljana, Trg revolucije 1/11 - Telefon 21-280.
Tekoči račun: 501-8-78-1 - Rokopisov ne vračamo -

Tisk: TISKARNA KZ Dobropolje Poština plačana v gotovini.
Letna naročnina 25 Ndin.

Tribuno urejajo: Franko Adam, Mladen Dolar (glavni urednik), B oris Cizej, Milan Jesih, Marjan Pungartnik, Vladimir Simič (odgov orní urednik), Darko Štrajn, Bora Zlobec (sekretar redakcije in lek tor), Jaša Zlobec.

Tehnični urednik: Tomo Podgornik

Fotografije: Drev Franc

Stalni sodelavci: Milan Dekleva, Jure Detela, Stanko Hočevar, Jo že Konc, Pavel Kristan, Tomaž Kšela, Andrej Medved, Jure Mikuž, Jernej Novak, Janez Stergar, Marko Slodnjak, Ivo Svetina, Mladen Švarc, Cvetka Tot, Milenko Vakanjac, Peter Vodopivec, Vinko Za lar, Pavle Zozana, Aleksander Zorn

slišim lomljenje kromosomov in njihovo veselo požvižgavanje, pa če p v vse ljubim, vsaj na principu vranca pri koritu.

Naj ti bogec v meni nakloni vsaj ščepec netrezne misli!

Če boš pismo objavil, zahtevam alimente ljudi v tvojem uredništvu. Pozdrav od prijatelja pesnika

Matjaža Kočbeka